

KRAJŠA UVODNA BESEDA

Kaj bi se zgodilo, če bi se kar čez noč spremenili iz siromaka v bogataša? Bi nas bogastvo osrečilo? Bi z njim uresničili vse naše skrite sanje? Ali bi bili v strahu, da bi ljudje zvedeli za naše bogastvo in se zato delali še večje siromake kot smo bili? Bomo našli varen kotiček, kjer bi lahko skrili naš zaklad pred očmi poželjivih sosedov? Joj, koliko skrbi, koliko trpljenja, koliko nezaupljivosti in sumničavosti lahko prinaša bogastvo. O tem nam v Aululariji govori tudi Tit Makcij Plavt. Minilo je približno 2200 let, kar je bilo delo napisano, a je še vedno prav tako sodobno kot je bilo za časa rimljanov in se prav tako tudi danes lahko smejemo osebam, ki jim je Plavt s svojo stvariteljsko silo vdihnil življenje.

Franko Žerjal

DALJŠA UVODNA BESEDA

Za letošnjo gledališko sezono se je števerjanska Dramska družina F. B. Sedej odločila za delo Aulularia znanega rimskega komediografa Tita Makcija Plavta. Rimska komedija se pravzaprav ponaša z dvema velikima mojstroma, ki sta s svojimi deli vtisnila neizbrisni pečat vsemu poznejšemu razvoju te gledališke zvrsti. To sta Terencij Afričan, ki je živel v drugem stoletju pred Kristusom ter v Umbriji rojen Titus Maccius Plautus (ok. 255-184 pred Kristusom). Posebno Plavt je bil izredno zanimiv in ploden pisatelj, saj je napisal nad 130 komedij, od katerih pa se je ohranilo le 21. Aulularia (v prevodu: komedija o lončku) spada med poznejša dela, v sklop karakternih komedij. Vsebino celotne zgodbe z akrostihom vred najdemo že v Argumentum II na začetku komedije. Ta pravi :

Aulam repertam auri plenam Euclio Vi summa servat, miseris adfectus modis. Lyconides istius vitiam filiam. Volt hanc Megadorus indotatam ducere, Lubensque ut faciat dat coquos cum obsonio. Auro formidat Euclio, abstrudit foris. Re omni inspecta compressoris servolus Id surpuit. Illic Euclioni rem refert. Ab eo donatur auro, uxore et filio.

Evkliion najde lonec poln zlata in ga ob nešteti skrbeh z veliko zaveznostjo varuje. Likonid mu zapelje hčer. Megador bi se z njo rad poročil, čeprav je ta brez dote in da bi Evkliion njegovo ponudbo sprejel, mu preskrbi kuharje in hrano za svatbo. Evkliion, v strahu za svoj zaklad ga skriva zunaj hiše. A Lykonidov suženj opreza za njim in mu izmakne lonec z zlatom. Vendar Lykonid obvesti Evkliiona, ki mu v zahvalo daruje zaklad in mu da hčerko za ženo in novorojenčka.

Čeprav jo imenujemo komedija, ima s pravo komedijo bolj malo skupnega, saj gledalec ne ve, če bi se smejal Evkliionovi skoposti ali se jokal nad njegovimi skrbmi in tesnobami, ko se čez noč spremeni in siromaka v bogataša in v strahu, da bi ljudje zvedeli, da je obogatel, se dela še večjega siromaka kot je bil. Ubogi Evkliion, kako trpi v svojem skopuštvi, ko ljubosumno skriva svoj zaklad pred očmi poželjivih sosedov. Prav Evkliionova nezaupljivost in sumničavost, ki ga silita, da stalno zaklepa vrata (Evkliion pomeni "tisti, ki dobro zaklepa"), da bi kdo iz hiše kaj ne odnesel, čeprav v njej ni drugega kot polno pajčevin, je v Aululari mojstrsko prikazana. Skozi glavno zgodbo o Evkliionu pa se, kot značilno za Plavta, prepletajo še druge zgodbe. Tu je ljubezenska zgodba med lahkomiselnim Lykonidom in Fajdrjo, pa še zgodba pretkanega, bistrega in iznajdljivega sužnja (ne pozabimo, da je bil tudi Plavt suženj in je moral vrteti mlinsko kolo), ki kot *deus ex machina* reši vse zaplete. Tematika Plavtove Aulularie je v teku stoletij privlačila mnoge pisatelje in pesnike, ki so skušali prikazati skopuški značaj. Med njimi je prav gotovo najbolj znan Moliere s svojim "Skopuhom". Tudi števerjanska Dramska družina se je navdušila za ta Plavtov tekst. Vendar se je odločila, da dogajanje prestvi v današnji čas in nekam na Balkan. Tako odkrijemo, da je Plavtov tekst prav tako sodoben kot je bil za časa Rimljanov in da se lahko smejemo osebam, ki jim je Plavt s svojo stvariteljsko silo vdihnil življenje.

Franko Žerjal